

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce: **L. C.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 2. 2008, č. j. 42 Cad 206/2005 - 27,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 2. 2008, č. j. 42 Cad 206/2005 - 27, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 18. 7. 2005, č. j. X, zamítla žádost žalobce o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, s odůvodněním, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Lounech ze dne 22. 6. 2005 žalobce není plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 45 %. Nadále mu totiž náleží částečný invalidní důchod.

Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 42 Cad 206/2005 - 8, ze dne 27. 3. 2006, byla žaloba žalobce proti výše uvedenému rozhodnutí žalované odmítnuta s tím, že byla podána opožděně, neboť rozhodnutí žalované bylo žalobci doručeno dne 21. 7. 2005 a žaloba byla předána k poštovní přepravě až dne 23. 9. 2005, tedy po marném uplynutí zákonem stanovené dvouměsíční lhůty k jejímu podání.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podal žalobce včas kasační stížnost, v níž požádal soud o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti, jelikož nemá finanční prostředky ani právnické vzdělání.

Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 42 Cad 206/2005 - 27, ze dne 21. 2. 2008, nebylo žádosti žalobce o ustanovení advokáta vyhověno (žádost žalobce o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti byla fakticky zamítnuta). Krajský soud poukázal na ustanovení § 35 odst. 7 a 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a konstatoval, že sice není pochyb o tom, že žalobce je nemajetný a že v řízení o kasační stížnosti musí být zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), avšak se svou kasační stížností žalobce nemůže uspět, neboť žaloba byla podána opožděně, což je nepochybně prokázáno poštovními doklady a na této skutečnosti nemůže nic změnit ani řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem. Krajský soud s ohledem na shora uvedené uzavřel, že za této situace nemohlo být návrhu žalobce vyhověno.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, v níž poukázal na problémy spojené se zjišťováním jeho zdravotního stavu, vyjádřil svůj nesouhlas s usnesením krajského soudu a konstatoval, že mu advokátka JUDr. Šmicová slíbila, že jej bude v řízení zastupovat, ale poté mu sdělila, že jej zastupovat nemůže, neboť se vrací zpět na okresní soud v Lounech, kde dříve pracovala. Z tohoto důvodu stěžovatel požádal o pomoc advokátní komoru v Brně.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a které by jej opravňovaly se od uplatněného důvodu kasační stížnosti odchýlit. Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že je důvodná.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud pochybil, když zamítl žádost stěžovatele o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti na základě vlastní úvahy o tom, že kasační stížnost nemůže být úspěšná. Krajský soud při posuzování splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků konstatoval splnění obou podmínek pro ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti (nemajetnost stěžovatele a potřeba být v řízení o kasační stížnosti zastoupen). Dále však krajský soud na základě vlastní úvahy sám posoudil podanou kasační stížnost jako návrh, který zjevně nemůže být úspěšný neboť žaloba byla podána opožděně a proto žádost stěžovatele o ustanovení

advokáta zamítl. K takové úvaze však podle názoru Nejvyššího správního soudu nebyl krajský soud v dané věci oprávněn. Je zřejmé, že v souzené věci stěžovatel v kasační stížnosti směřující proti usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby namítal důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť jiný důvod v případě kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby ani nepřipadá v úvahu. Posoudit to, zda původní usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby, napadené kasační stížností, pro řízení o níž žádal stěžovatel o ustanovení advokáta, bylo či nebylo v souladu se zákonem a zda je tedy na místě kasační stížnost zamítnout či napadené rozhodnutí krajského soudu zrušit, náleží výhradně do pravomoci Nejvyššího správního soudu. Nebylo tedy na místě, aby si krajský soud činil vlastní úsudky týkající se potenciálního budoucího meritorního rozhodování Nejvyššího správního soudu přezkoumávajícího právní názor Krajského soudu v Ústí nad Labem. Závěr o zjevné neúspěšnosti podaného návrhu by si byl soud prvního stupně oprávněn učinit toliko v situaci, kdy by např. kasační stížnost byla podána opožděně, osobou k tomu zjevně neoprávněnou, či by byla podána proti rozhodnutí, proti němuž není kasační stížnost přípustná. Pokud však byla podaná kasační stížnost včasná a přípustná, nebylo možné dospět k závěru, že kasační stížnost zjevně nemůže být úspěšná, neboť Krajský soud v Ústí nad Labem nebyl oprávněn činit si závěr o vlastním právním posouzení věci, které bylo kasační stížností napadáno. Tím, že krajský soud odůvodnil své zamítavé rozhodnutí ohledně ustanovení advokáta stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti právním názorem, jenž má být teprve podroben kasačnímu přezkumu Nejvyšším správním soudem a žádost stěžovatele o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti zamítl s tvrzením, že žalobce sice splňuje podmínky pro ustanovení advokáta, avšak podaná kasační stížnost nemůže být úspěšná, předjímal Krajský soud v Ústí nad Labem budoucí rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, zkrátil stěžovatele na jeho procesních právech a znamenal *de facto* odepření ústavně zaručeného práva na přístup k soudu, konkrétně v případě stěžovatele v podobě odnětí jedné soudní instance. Nejvyšší správní soud ostatně již ve svém rozsudku ze dne 28. 6. 2006, č. j. 3 As 26/2006 - 69 konstatoval, že *při posuzování podmínek pro osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. není krajský soud oprávněn učinit si sám předběžný úsudek o právním názoru Nejvyššího správního soudu. Byla-li podaná kasační stížnost včasná, přípustná a stěžovatel byl zastoupen advokátem, nelze při konstatování jeho nemajetnosti zamítnout žádost o osvobození od soudních poplatků s tvrzením, že kasační stížnost, vzhledem k předpokládanému právnímu názoru Nejvyššího správního soudu, zjevně nemůže být úspěšná, neboť za této procesní situace nelze bez pochyb zjistit, že stěžovateli nemůže být vyhověno.*

Nejvyšší správní soud dodává, že podle § 35 odst. 8 s. ř. s., může předseda senátu navrhovateli (zde stěžovateli), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.

Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, že účastníku řízení lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů.

Nejvyšší správní soud s ohledem na majetkové poměry stěžovatele (v kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu ze dne 27. 3. 2006, č. j. 42 Cad 206/2005 - 8, stěžovatel uvedl, že pobírá částečný invalidní důchod ve výši 3997 Kč a sociální dávku 800 Kč měsíčně jako příspěvek na dietu kvůli cukrovce od Městského úřadu v Lounech) dospěl k závěru, že stěžovatel nemá dostatečné prostředky, tedy splňuje zákonné podmínky pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s.

Řízení o kasační stížnosti je totiž specifické potud, že zastoupení advokátem je zde povinné podle ust. § 105 odst. 2 s. ř. s., takže při posuzování návrhu účastníka na ustanovení zástupce není třeba se zabývat zjišťováním druhé podmínky výše citovaného zákonného ustanovení tj. potřeby ochrany zájmů tohoto účastníka, když tato potřeba se ze zákona předpokládá.

Vzhledem k tomu, že podle § 105 odst. 2 s. ř. s. musí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, přičemž v posuzovaném případě stěžovatel takto zastoupen není, lze uzavřít, že ustanovení advokáta je třeba k ochraně zájmů stěžovatele.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost stěžovatele důvodnou pro nesprávné posouzení právní otázky soudem, a proto usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Věc mu současně věc vrátil k dalšímu řízení, v němž je krajský soud podle odst. 3 téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu. Na Krajském soudu v Ústí nad Labem tak bude, aby stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti proti usnesení cit. soudu ze dne 27. 3. 2006, č. j. 42 Cad 206/2005 - 8, stěžovateli ustanovil k ochraně jeho práv advokáta a vyzval jej k doplnění kasační stížnosti.

O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Ústí nad Labem v novém rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. června 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu